

Kostol sv. Imricha

Patrónom kostola je sv. Imrich, ktorý je znázornený už na pečati pred prestavbou kostola v roku 1746. Zároveň sa zachovalo chotárne pomenovanie „Imreülése“ , v ktorom je spomienka na Imricha, ktorý bol v 11. storočí údelným vojvodom v Nitrianskom kniežatstve, možno teda predpokladať, že úcta voči nemu je v obci dávneho pôvodu. Pod základmi dnešného kostola ležala kaplnka, ktorú miestni nazývali „Hála kápolna“ – Z vďaky postavená kaplnka. Podľa legendy ju dal postaviť jeden z grófov z Dolnej Malanty, ktorého meno zostalo neznáme, z vďaky k úcte k Panne Márii za to, že boli jeho dcéry ochránené pred nebezpečenstvom. Obraz v nej znázorňoval Nanebovstúpenie Panny Márie. Vedľa kaplnky bol zasadený aj vzácny strom. Kaplnka bola však nízka a poveternostným podmienkam neodolávala dobre, bolo v nej vlhko.

K výstavbe kostola prišlo vďaka viedenskému arcibiskupovi a kardinálovi Krištofovi Bartolomejovi Antonovi Migazzimu, grófov z Wallu a Sonennthurmu, v roku 1785, na čo dodnes poukazuje nápis nad vchodom do kostola.

Christophorus card E. comitibus de Migazzi archiepiscopus Viennensis S.R.I. Princeps et huius loci dominus hanc ecclesiam dom in honorem assumptae in coelos virginis extruxit anno reparatae salutis MDCCLXXXV“ . Nápis nad vchodom do kostola „Krištof Migazzi, kardinál župy, arcibiskup viedenský, Spoločenstva pána nášho Ježiša predstavený a tohto miesta pán, tento kostol Bohu najväčšiemu a najlepšiemu, na počesť Panny vzatej na nebesia, vystaval v roku obnovennej milosti MDCCLXXXV“ (1785) Kostol sv. Imricha Preložil PhDr. Emanuel Jirkal, PhD.

Krištof Bartolomej Anton Migazzi sa narodil 20.10. 1714 v Tridente (dnešné Trento v Taliansku). Strednú školu absolvoval v Tridente a Innsbrucku. V roku 1732 študoval teológiu v Ríme na kolégiu Germanicum Hungaricum. Z Ríma prišiel ako doktor teológie a filozofie.

Za kňaza bol vysvätený 7. 4. 1738. V roku 1756 ho Mária Terézia vymenovala za biskupa vo Vacove, už 18. 4. 1757 však bol vymenovaný za biskupa vo Viedni. Pápežom bol vymenovaný za kardinála.

Od novembra 1761 opäť pôsobil ako biskup vo Vacove, kde zotrval až do roku 1786. Kardinálovi Migazzimu sa nepáčili proticirkevné zásahy cisára Jozefa II., preto ťažko vedeli nájsť spoločnú reč. Zomrel 19. apríla 1803 v 89. roku života na náhlu mozgovú príhodu. Pôsobil 52 rokov ako biskup, z toho 46 rokov ako najvyšší cirkevný hodnostár Viedne. Pochovaný je v Dóme sv. Štefana vo Viedni.

Kostol sv. Imricha je postavený v klasicistickom prevedení. Do vchodového štítu je vstavaná veža. V nej sú tri zvonové miesta, pričom pôvodne boli všetky obsadené zvonmi.

Počas 1. svetovej vojny mnohé zvony podľahli rekvirácii, výnimkou neboli ani dva štitárske zvony. Zachoval sa len zvon Sv. Martin. V roku 1923 bol z darov miestnych obyvateľov vyhotovený Veľký zvon, ktorý slúžil ako náhrada za odobraté zvony. K týmto zvonom pribudol v roku 1937 Umieračik, vyrobený vo zvonolejárskej firme bratov Fischerovcov v Trnave.

I predchádzajúce dva boli odliate v Trnave (Točka, 2012).

Obraz nachádzajúci sa nad hlavným oltárom znázorňuje patróna kostola – svätého Imricha, skladajúceho sľub čistoty v kaplnke.

Spolocenský a kultúrny život 95 Juraja vo Veszpréme. Svätý Imrich (1000 – 1031) bol synom prvého uhorského kráľa Štefana a jeho manželky Gizely. V roku 1816 dal veľkostatkár z Dolnej Malanty kostol prestrešiť a tiež ho i zvonka obnovil. V roku 1828 bola veža zafarbená na červeno, aby ju bolo vidieť i z diaľky. V tom roku bol tiež obnovený aj organ. V roku 1900 bola pristavaná aj sakristia. V kostole je zachovaný kalich z roku 1711. Krížová cesta pozostávajúca zo 14. olejomalieb pochádza z roku vystavania kostola, t. j. z roku 1785. Podľa kunsthistorika Dr. Dezsőa Gála nemožno s istotou povedať, kto je autorom obrazu, keďže svoj podpis na obraze nezanechal. Dr. Gál, ktorý bol prizvaný k expertíze obrazu v roku 1968, navrhoval výmenu obrazu za úplne nový. Vtedajší dekan Michal Valo však nepristal na túto zmenu a požiadal iba o reštaurovanie obrazu. Hovorí o tom i záznam na zadnej strane obrazu.

V kostole sa nachádza aj ružencový oltár, dar z Hronského Beňadiku a je pamiatkou na „Štitársku Máriu“, ktorá bola podľa pamäti Štitárčanov darovaná tamojšiemu kláštoru.

Vzácnou pamiatkou bola i oltárna sviatosť, ktorú darovali obci Štitáre manželia Magovci – Jozef a Veronika (rodená Matyus).

Ružencový oltár pochádzajúci z Hronského sv. Beňadiku Oltárny obraz zobrazujúci Nanebovstúpenie Panny Márie (dolu) a výjav zobrazujúci sv. Imricha (hore) . Poslali ju obci z vdaky, vyryté v nej bolo „A csitári templom részére“ – Pre štitársky kostol. Keďže Štitáre boli

i v minulosti filiálkou kolíňanskej farnosti, kňaz Ján Patrik si sviatosť vypožičal na procesiu

do Kolíňan. Ale po istom čase ju tu i ponechal a na výmenu poslal Štitárčanom inú oltárnu sviatosť, keďže v Štitároch sa v tých časoch slúžila omša len každý tretí deň a procesie sa tu nekonali.

K ohradeniu kostola prišlo v roku 1947, v roku 1949 bola zavedená do kostola elektrina. V roku 1953 sa udiala obnova kostola – posilnili sa základy kostola, vymaľoval sa interiér. V 70. rokoch boli vymenené lavice, do sakristie sa zaobstarala nová spovednica a tiež skriňa. Neskôr dali veriaci zhotoviť nový oltárový stôl. Okná na kostole (5 veľkých okien) boli vymenené v roku 1991

vdaka Ambrózovi Mentovi a jeho manželke Jolane. Okná na veži boli vymenené vdaka členom Občianskeho výboru v roku 1985, keď bol predsedom mestskej časti Štitáre Jozef Berec. V 90. rokoch minulého storočia bola vymenená strecha za medenú, bola obnovená veža i fasáda. Hlavnými pomocníkmi v tejto činnosti boli Alexander Chovanček, Ambróz Ment, Ladislav Prepelica, Vincent Hórik, Sebastian Péli, Jaroslav Maga a Dr. Albert Balko. Práce sa ukončili v rekordne krátkom čase – za dva mesiace, finančnými darmi prispeli nielen občania, ale aj Nitriansky biskupský úrad, či primátor mesta Nitry Ing. arch. Vladimír Libant.6 V r. 2003 obec dostala nový organ do kostola.

V roku 2011 obec vyhlásila verejnú zbierku na rekonštrukciu interiéru kostola. Vďaka tejto zbierke, finančnej pomoci z Biskupského úradu v Nitre a hlavne z firmy Minerfin a.s., Bratislava (zastupuje ju pán Evžen Balko, ktorého rodičia pochádzajú zo Štitár), sa začali práce na rekonštrukcii kostola v roku 2012. Všetky rekonštrukčné práce s výmenou nových okien, vymaľovaníminteriéru a elektrifikáciou zvonov sa ukončili v roku 2013. Na čele pomocných dobrovoľníkov stál Ladislav Prepelica. Do týchto prác sa zapájali aj veriaci z obce, medziktorými boli Stanislav Brath, Daniel Magát, Dezider Matuš, Pavol Kišucký, Jozef

Ment, Zoltán Péli, Ján Süttö, Peter Nagy, Štefan Pócsik a Sebastian Maga. Čistiace a upratovacie práce organizovala a viedla spolu s ostatnými ženami z obce počas celého obdobia kostolníčka Otília Péliová.

Odborné štukatérske a reštaurátorské práce vykonala firma Bolfa – ReArt z Veľkého Kýru.

Ďalšie sakrálne pamiatky

Kríž v cintoríne podľa informácií z kanonickej vizitácie bol postavený v roku 1828. Obyvatelia i vedenie obce sa zaviazali, že sa oň budú starať. Na listine boli podpísaní František Balkó – richtár, Benedikt Hórik, podrichtár a prisažní Ján Pély, Mikuláš Maga, Jozef Matyus, Ján Ruska, Ján Tóth. Ďalej tiež majster Anton Matyus, z radov občanov Jozef Prepelica a obecní velitelia Juraj Maga a František Maga. Kríž, ktorý dodnes stojí v cintoríne, bol obnovený miestnym kňazom Ladislavom Fülöppom v roku 1894.

Nápis na ňom uvádza: „Isten irgalmából nyugodjanak békében s az örök világosság fényeskedjék nékik az Úr Jézus szt. nevében. Ámen. Felállittatta Fülöpp László plébános Isten nagyobb dicsőségére s a kunfalvi és koloni plébánoskodásának hálás emlékére 1894-ben.“

Z milosti božej, nech odpočívajú v pokoji, svetlo večné nech im svieti. Amen. Dal postaviť na slávu Božiu kňaz Ladislav Fülöpp, na pamiatku svojej kňazskej pôsobnosti v kumánskej a kolíňanskej obci v roku 1894.

Zdroj: Štitáre v zrkadle 900-ročnej histórie -2013

Kostol

Terajší kostol je vytvorený z kaplnky, ktorá bola postavená v roku 1450, vysvätená k sviatku Nanebovzatia Panny Márie.

Kaplnka bola prestavená na budovu kostola v roku 1785 v gotickom štýle a už ako kostol bol vysvätený na sviatok sv. Imricha tiež v roku 1785.

Náš kostol má dvoch patrónov.

Na hlavnom oltári je obraz prvého Nanebovzatia Panny Márie a nad oltárom je obraz sv. Imricha, patróna nášho kostola aj obce Štitáre.

Križová cesta je z roku 1785.

Zaujímavosťou kostola je malý oltár, na ktorom je živý ruženec pochádzajúci zo opátstva Svätého Benedika.

Kaplnka

Kaplnka nachádzajúca sa v obci Štitáre pochádza z roku 1800.

Bola postavená grófom z Dolnej Malanty ako poďakovanie za ochranu štitárskych robotníkov, ktorí boli zachránení pri údere blesku.

Bola rekonštruovaná obcou Štitáre v roku 2005.

V kaplnke sa nachádzala socha Sedembolestnej Panny Márie.

Kaplnka sa nachádza medzi obcou Štitáre a obcou Nitrianske Hrnčiarovce.

Nie je známe kto bol staviteľom kaplnky a tiež neexistuje písomná zmienka o výstavbe.

Dominantou obce je rímsko – katolícky klasicistický kostol **z roku 1785, ktorý dal postaviť Krištof Migazzi** je zasvätený svätému Imrichovi, ktorý je patrónom obce Štitáre

Krištof Bartolomej Anton gróf kardinál Migazzi

(1714 – 1803), ríšske knieža, vacovský a viedenský biskup a viedenský kardinál, primas

Gróf z Wallu a Sonnethurmu sa narodil 20.10.1714 v Triente ako syn Vincenta Migazziho a jeho manželky barónky Barbary de Prato Segunsana. Mal dvoch bratov a sestru.

Ako mladík bol prijatý medzi pážatá arcibiskupa kardinála Lamberga v Pasau.

Strednú školu absolvoval v Triente a Insbrucku.

V roku 1732 študoval teológiu v Ríme na kolégiu Germanicum – Hungaricum.

Z Ríma sa vrátil ako doktor teológie a filozofie. Za kňaza bol vysvätený 7.4.1738, Za kanonika bol vymenovaný v Brixene a Olomouci.

Cisár Karol VI. ho vymenoval za auditora pri Rota – Romana za nemecko – rímsku ríšu.

Dňa 10.10.1751 bol konsekrovaný za biskupa.

V r. 1752 ho Mária Terézia vymenovala za vyslanca španielskemu kráľovi Ferdinandovi VI.

V r. 1751 ho pápež vymenoval za pomocného biskupa Mechelu /Belgicko/.

V r. 1756 ho Mária Terézia vymenovala za biskupa vo Vacove, ale už 18. apríla 1757 ho vymenovala za arcibiskupa vo Viedni.

Arcibiskupom bol do r. 1803 a pápež Klement XIII. ho 23. novembra 1761 vymenoval za kardinála.

Kardinál Migazzi mal vážne rozpory s cisárom Jozefom II., lebo zasahoval do cirkevných záležitostí, obmedzoval sviatky, rušil kláštory a cirkev chcel podriaďiť štátu.

V roku 1771 po vymretí zlatomoraveckého rodu Paluškovcov kúpou od eráru získal panstvo Zlaté Moravce.

Ako majorátny pán Zlatých Moraviec upravil kaštieľ, park a v r. 1785 úplne prestaval a zväčšil rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela.

Počas letných mesiacov pravidelne navštevoval mesto, tu aj úradoval, vydával obežníky a nariadenia.

Zomrel 19. apríla **1803** v 89. roku života na náhlu mozgovú príhodu. Pôsobil 52 rokov ako biskup a 46 rokov ako **najväčší cirkevný hodnostár Viedne**. Pochovaný je v Dóme sv. Štefana vo Viedni.

Krištof Bartolomej Anton Migazzi,

gróf z Wallu a Sonenthurmu bol najvýznamnejším z predstaviteľov rodu Migazzi, arcibiskup vo Viedni a kardinál.

Narodil sa **20. októbra 1714** v Tridente, ako syn Vincenta Migazziho a jeho manželky barónky Barbary de Prato Segunsana.

Krištofov otec bol pobočníkom princa Eugena Savojského. Často sa zdržiaval v Uhorsku, neskôr sa stal vládnyim radcom v Innsbrucku.

Krištof mal dvoch bratov a sestru, ako mladík bol prijatý medzi pážatá arcibiskupa kardinála Lamberga v Passau.

Mladý Krištof bol pracovitý a veľmi skromný. Strednú školu absolvoval v Triente a v Innsbrucku.

Kardinál Lamberg ho vyslal v roku 1732 na štúdium teológie do Ríma do kolégia Germanicum Hungaricum.

Z Ríma sa vrátil ako doktor teológie a filozofie. Na kňaza bol vysvätený 7.4.1738.

V roku 1740 sprevádzal kardinála Lamberga na konkláve do Ríma, následne nato bol vymenovaný za kanonika v talianskom Brixene, neskôr v moravskom Olomouci.

Onedlho sa stáva titulárnym priorom v kláštore sv. Vavrinca Borgheto a kláštora sv. Egida vo Valsugane.

Cisár Karol VI. ho vymenoval za biskupa. Mal sa stať aj pomocným biskupom Mechelu, ale cisárovná Mária Terézia ho v roku 1752 vyslala ako vyslanca k španielskemu kráľovi Ferdinantovi VI.

Na základe vymenovania pápežom Benediktom XIV. bol biskupom koadjuktrom v belgickom Mechelu do roku 1756.

V tom istom roku ho vymenovala Mária Terézia za biskupa vo Vacove.

Na tomto poste však dlho nepôsobil už 18. apríla 1757 ho vymenovala za biskupa do Viedne.

Arcibiskupom prímasom bol až do roku 1803.

Papež Klement XII. ho 23. novembra 1761 vymenoval za **kardinála**, s titulárnym kostolom SS Quattor Coronatorum, 10. novembra 1761 ho Mária Terézia znovu vymenovala za administrátora vo Vacove.

Biskupstvo spravoval až do roku 1786, kedy sa na základe prijatého zákona Jozefom II., ktorý smeroval proti Migazzimu, lebo kritizoval cisárovo zasahovanie do cirkvi.

Nepáčilo sa mu cisárovo zasahovania do cirkevnej správy, rušenie reholí a kláštorov.

V krajinách monarchie bolo zrušených viac ako 700 kláštorov. Ťažko vedeli biskup a cisár nájsť spoločnú reč. Tieto záležitosti prišiel napokon do Viedne riešiť aj samotný pápež Pius VI., ale ani on sa s cisárom nedohodol.

Jozef II. ustanovil zákon, podľa ktorého vysokí cirkevní hodnostári nesmú spravovať viacero vysokých úradov.